

EKONOMIA

Egungo munduan planteatzen diren erronkei eta desfioei erreparatuta, behar-beharrezkoa da zenbait arloren arteko interkonexioa, hala nola arlo ekonomikoaren, sozialaren eta ingurumenekoaren artekoa. Gai ekonomikoek gero eta garrantzi handiagoa dute gizartearen zenbait alorretan, eta gudan oso eragin zuzena dute modu indibidualean eta kolektiboan. Hori dela eta, ekonomiari buruzko berriazko prestakuntza baten beharra planteatzen da, ikasleek ekonomia egungo errealitatearen oinarriko alderdia dela ulertzeko beharrezko giltzarriak izan ditzaten. Batxilergoko curriculumean diziplina hori barne hartzeak aukera ematen du egungo gizartearen ikuspegi zabalagoa eta zehatzagoa eskuratzeko, eta laguntzen du hiritartasuna jarrera gogoetatsuz eta kontzientez baliatzen, egungo arazoak ulertzen laguntzen baitu, hala nola inflazioa, langabezia, baliabideen agortzea, pobrezia, azpigarapena, globalizazioa eta abar. Horrekin, ikasleak, prestakuntza-aldi honetan, kontzienteagoak izango dira gaur egun ekonomian betetzen duten eginkizunaz, hau da, kontsumitzaile, aurreztaile eta zergadun gisa eta ondasun eta zerbitzu publikoen erabiltzaile gisa betetzen duten eginkizunaz, eta etorkizunean errenta sortzaile gisa eta herritar libre gisa izango duten eginkizunaz.

Ikasleek Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako funtsezko konpetentzia guztiak eskuratu izana hartzen du abiapuntu irakasgaiak, baina, bereziki, ekintzailatza-konpetentzia, herritartasunerako konpetentzia, konpetentzia digitala eta konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa. Konpetentzia horiek osatuko dira ekonomia eta aukera sozial eta ekonomikoak ulertzea ahalbidetuko duten elementuekin eta erakunde batek edo gizarteak berak aurre egin beharreko zailtasunekin, baita gogoeta kritiko eta eraikitzailearekin eta egungo arazo eta erronketarako soluzio-proposamenarekin ere.

Batxilergoko lehen mailako Ekonomia irakasgaiak diziplina anitzeko izaera duenez gero, eskatzen du osagarri izango diren beste irakasgai batzuk (matematika, ingelesa, filosofia eta etika, informatika eta abar) ikastearen bidez bereganatzea eta garatzea ezagutzak. Ekonomia irakasgaiak, halaber, beste irakasgai horietako jakintzak hobeto bereganatzen eta ulertzen lagunduko du; horregatik, ezinbestekoa da irakasgai horietako irakasleekin eraginkortasunez koordinatzea, konpetentziak behar bezala eskura daitezzen.

Curriculumak ikasleentzat adierazgarriak, funtzionalak eta interesgarriak diren ikaskuntzak lantzen ditu, eta zenbait alderdi garatzen dituzten konpetentzia espezifikokoak eskuratzearen inguruan antolatuta dago. Lehenik eta behin, saiatzen dira azaltzen eskasiak portaera ekonomikoak baldintzatzen dituela, bai maila pertsonalean bai sozialean. Bigarrenik, proposatzen dute errealitatea aztertzea zientzia ekonomikoak berak eskaintzen dituen tresnen bidez—tresna horiei esker, batetik, ikuspegi mikroekonomikotik, eragile ekonomikoen portaera azertu ahal izango da, eta, bestetik, ikuspegi makroekonomikotik, funtzionamendu ekonomiko agregatua azertu ahal izango da—. Hirugarrenik, esku-hartze ekonomikoko tresnen eta ekonomia-politiken azalpena barne hartzen du, baita soluzio berriak behar dituzten egungo ekonomiaren erronken erakusketa ere. Ekonomia-zientziak —gizarte-zientzia den heinean— ekintzarako proiektzioa du, eta ekonomian esku hartzeko proposamenak garatzeko eta gizartearen ongizatea hobetzen laguntzeko aukera ematen du.

Ebaluazio-irizpideen helburua da irakasgaiaren konpetentzia espezifikoak zenbateraino lortu diren zehaztea, jakintzak zenbateraino barneratzen diren eta nola aplikatzen diren egiaztatzea eta ikasleak bere garapen pertsonalerako eta akademikorako jarrera eta balio garrantzitsuak hartzen dituen zehaztea. Horien formulazioan, beraz, jakitearen, egiten jakitearen eta izaten jakitearen erreferentziak jasotzen dira.

Konpetentzia espezifikoak eskuratzen laguntzen duten oinarrizko jakintzak bost multzotan antolatzen dira. Lehen multzoa lotzen da errealitatearen analitiko abiatuta hartutako erabaki ekonomikoekin. Bigarren eta hirugarren multzoak lotzen dira ikasleei errealitate ekonomiko mikroekonomiaren eta makroekonomiaren ikuspegitik ulertaraziko dieten tresnen erabilerarekin eta ezagutzarekin. Laugarren multzoa lotzen da ekonomia-politikekin, terminologiaren alderdi nagusiekin eta esparru globalizatu bateko ingurune ekonomikoan duten eraginarekin, baita arazoekin eta arazo horiei erantzuteko gobernuek erabiltzen dituzten tresnekin ere. Bosgarren eta azken multzoa oinarritzen da egungo ekonomiaren erronketan eta Espainiako ekonomiaren indarguneen eta ahulezien identifikazioan.

Aurreragoko ikasketei egokituko zaie multzo horietan barne hartzen diren oinarrizko jakintzetan sakontzea. Izan ere, irakasgai honen helburua da ikasleek ekonomiaren arloko jakintzekin lehenengo harremana izatea eta jakintza horiek ulertu eta erlazionatzea; hartara, ikasleek ikuspegi orokor eta integratzailea lortuko dute.

Azkenik, irakasgai hau ikuspegi teoriko-praktikotik planteatzen da; jakintzak errealitate sozioekonomikoari buruzko kasuen eta ikerketen analisirako aplikatuko dira eta, horretarako, behaketako eta ikerketako metodoak eta prozedurak eta analisi ekonomikorako tresnak erabiliko dira. Ikuspegi ekonomikotik egingo den errealitatearen analitiko abiatuta eta beste diziplina batzuekin dituen interkonexioak kontuan hartuta, ikasleek erabaki arrazoituak hartu ahal izango dituzte, eta egungo gizarteak planteatutako erronka berriei erantzuteko soluzioak emango dituzten ekimenak proposatu ahal izango dituzte.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Eskasiaren arazoa eta arlo ekonomikoko erabakiak hartzearen garrantzia baloratzea, sektoreetan duen eragina aztertuz eta sistemek eskaintzen dituzten soluzio alternatiboak alderatuz, errealitate ekonomikoaren funtzionamendua ulertzeko.

Eskasiaren arazo ekonomikoa osotasunean aztertu behar da, baita sektoreei nola eragiten dien ere; gainera, sistema ekonomikoek proposatzen dituzten soluzio alternatiboak aztertu beharko dira, horietako bakoitzaren abantailak eta eragozpenak modu kritikoan baloratzen ikas dadin. Horregatik, behar-beharrezkoa da ikasleak arazo horri buruz ikertzea, eta, horretarako, behar den informazioa zenbait iturritan bilatu eta tratatzea, matematika-arrazoibidearen berezko metodo induktiboak eta deduktiboak erabiltzea eta, ondoren, ikerketa horren emaitza komunikatzea, hizkuntza tekniko egokia erabiliz.

Egungo errealitate ekonomikoaz jabetzeak, bestalde, erabaki arduratsuak hartzeko garaian gure portaera hobeto ulertzeko aukera ematen du, bai norberaren beharrak ase nahi direnean, bai baliabideak zuzen banatu nahi direnean.

Era berean, globalizazioak eta kooperazio eta integrazio ekonomikoko prozesuek, ekoizpen-egitura globala ez ezik, egitura ekonomikoa eta gizartearen osotasuna ere nola aldatzen duten hausnartu beharko da.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.

2. Merkatuaren funtzionamendua ezagutzea eta ulertzea, merkatuaren akatsak analizatuz, akats horiek ingurunean duten eragina aztertzeke eta erabaki ekonomikoak errazago hartzeko.

Ikasleek merkatu moten eta konpetentzia-ereduen funtzionamendua ulertu behar dute, eskaintzan eta eskarian gertatzen diren aldaketen ondorioak interpretatu eta aurreikus ditzaten eta horren arabera jardun dezaten. Bestalde, ekonomiaren funtzionamenduan esku hartzeko beharra azaltzen duten merkatuaren akatsak eta mugak espiritu kritikoz hauteman eta aztertu behar dituzte, ekonomia-politikako zenbait neurriren bidez. Horren guztiaren ondorioz, ikasleek sektore publikoaren zeregin erregulatzaila eta ekonomia-politikako neurriak ezagutuko dituzte, eta politika horiek aukera-berdintasunean, hazkundean eta errentaren birbanaketan dituzten ondorioei buruz gogoeta egingo dute.

Era berean, erakunde- eta politika-arloko euskal berezitasuna kontuan hartuta, ikasleek Euskal Autonomia Erkidegoko berezitasun fiskalari buruzko ikerketa-lan bat egingo dute, eta, horren bidez, zerga- eta finantzaketa-sistema propioa izatearen ondorioak baloratuko dituzte. Batik bat Ekonomia Ituna nabarmendu beharko dute, Estatuaren eta Euskal Autonomia Erkidegoaren arteko zerga- eta finantza-harremanak egituratzen dituen elementua den heinean. Horretarako, horri buruzko informazioa bilatuko dute, euskarri digitalean nahiz analogikoan, eta modu kolaboratiboan arituko dira —horrek dakartzan jarrerak eta ohiturak sustatu beharko dira—.Ondoren, informazio hori zentzuz eta hizkuntza tekniko egokia erabiliz partekatuko dute.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2.

3. Errentaren fluxu zirkularrean esku hartzen duten eragile ekonomikoen zeregina bereiztea eta baloratzea, haren interakzioak ulertuz eta sortzen dituen onurak eta desorekak zentzu kritikoan onartuz, garapen ekonomikoa nola gertatzen den eta gizartearen ongizatearekin zer lotura duen azaltzeko.

Errealitate ekonomikoa ikuspuntu makroekonomikotik ulertuko bada, eragile ekonomikoek garapen ekonomikoan eta gizartearen ongizatean duten zeregina aztertu beharko da. Horietako bakoitzak garapen horretan laguntzen du bere partaidetzarekin, betiere lanaren, aurrezkiaren, gastuaren, zerga-politikaren edo dirulaguntzen bidez, besteak beste.

Errenta-fluxuaren ondoriozko hazkunderak onurak sortzen ditu, baina baita desorekak ere, hala nola langabezia eta kostuak, enpresa-kontzentrazioaren ondoriozko migrazio-fluxuak, ezkutuko ekonomia edo ingurumen-jasangarritasuna. Ikasleek elementu horiek ezagutu eta baloratu gero, garapen ekonomikoa nola gertatzen den azaltzeko eta egoera problematikoetarako alternatibak planteatzeko behar diren jakintzak eskuratuko dituzte.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2.

4. Finantza-sistemaren eta diru-politikaren funtzionamendua ezagutzea eta ulertzea, ekonomia errealean dituzten ondorioak baloratu eta finantza-erabakietan esku hartzen duten elementuak aztertuz, norberaren finantzak erantzukizunez eta autonomiaz planifikatu eta kudeatzeko eta finantza-erabaki arrazoituak hartzeko.

Bizitzan zehar ditugun premia ekonomikoak desberdinak direla kontuan hartuta, ikasleek finantza-sistemaren funtzionamendua ezagutu behar dute, baita finantza-sistemak inbertsioarekin, aurrezkiarekin, zorpetzearekin, aseguruarekin eta abarrekin lotuta eskaintzen dituen produktuak ere. Horrela, finantza-erabakiak hartzeko gaitasuna hobetuko dute eta gastu pertsonalak autonomiaz planifikatu eta kudeatuko dituzte. Era berean, garrantzitsua da ikasleek ulertzea finantza-sistemak norantz jotzen duen, gizarte- eta teknologia-aldaketei dagokienez eta gaur egun planteatzen diren erronkei dagokienez.

Gainera, ikasleek jakin behar dute zer tresnek emango dieten aukera diru-politikak aztertu eta baloratzeko eta, egungo finantza-esparruaren barruan, politika horiek inflazioan, hazkunderan eta ongizatean dituzten ondorioak ulertzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KD4, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.

5. Egungo ekonomiak aurre egin beharreko erronkak eta desafioak identifikatzea eta baloratzea, globalizazio ekonomikoren, ekonomia berriaren eta iraultza digitalaren inpaktua aztertuz, ekitatea, justizia eta jasangarritasuna sustatzen dituzten ekimenak proposatzeko.

Egungo ekonomiak erronka eta desafio handiei egin behar die aurre, harreman ekonomikoa gero eta konplexuagoak diren testuinguru globalizatuan. Testuinguru berri horretan, ekonomia berriak eta iraultza digitalak enpleguan eta errentaren banaketan duten eragina hauteman behar da.

Ikasleek modu kritikoan baloratu behar dute beren portaera kontsumitzaile, erabiltzaile eta balizko errenta-sortzaile gisa. Horretarako, globalizazioa eta globalizazioarekin lotutako arazoak ezagutu eta aztertu behar dituzte. Ezagutza horrek bere ingurune hurbilean ekimenak sor daitezela eta ekonomian modu aktiboan parte har dadin eragin dezake, berdintasuna, kontsumo arduratsua, etengabeko hobekuntza eta gizarte-ongizatea sustatzen dituzten ekintzen bidez.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1.

6. Egungo arazo ekonomikoak kasuen azterketaren, ikerketaren eta esperimentazioaren bidez analizatzea, analisi ekonomikorako tresnak erabiliz eta eragile ekonomikoen erabakiak baldintzatzen dituzten faktoreak kontuan hartuz, arazo horiek errazago ulertzeko eta behar indibidualei eta kolektiboari erantzun dieten soluzio berritzaileak eta jasagarriak planteatzeko.

Errealitate sozioekonomikoaren azterketa konplexua da. Horregatik garrantzitsua da errealitatea sakonago ulertzen lagunduko duten eta errealitatean esku hartzeko laguntza emango duten zenbait analisi-metodo erabiltzea eta, horien bidez, gizartearen hobekuntzan eta ongizatean lagunduko duten baliozko proposamenak eta soluzioak eskaintzea. Garrantzitsua da ikasleek ekonomia esperimentalaren berezko tresnak erabiltzen ikastea, adibidez, hurbileko gaiei buruzko esperimentu ekonomiko errazak diseinatzea eta martxan jartzea, oinarritzko proiektu ekonomiko-empresarial baten kostuetekina aztertzea edo errealitate ekonomikoari buruzko kasuak metodo zientifikoaren bidez aztertzea.

Bestalde, interesgarria da errealitatea portaeraren ekonomiaren ikuspegitik aztertzea, eta, alderdi ekonomikoez gain, beste faktore kognitibo, psikologiko, soziologiko, emozional eta ingurumeneko batzuk ere kontuan hartzea, egungo arazoei erantzun dakien.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Ekonomia
1. konpetentzia espezifikoa
<p>1.1 Egungo errealitate ekonomikoa ulertzea, integrazio ekonomikoko prozesuak baloratuz, eta hartutako erabakiek sektore ekonomikoetan duten eragina eta horren ondoriozko desoreka sektorialak aztertuz, euskal testuinguruan ere bai.</p> <p>1.2 Gaia jorratuko duen ikerketaren bidez, eskasiaren arazoa baloratzea, baita sistema ekonomiko ororen oinarrizko arazoan giltzarri erabakigarriak aukeratzeko beharra ere, sistemek eskaintzen dituzten soluzio alternatiboei buruzko konparazioak eginez.</p> <p>1.3 Globalizazioak eta kooperazio-prozesuek ekoizpen-egitura globala, egitura ekonomikoa, enpresen portaera eta gizarte osoa aldatzen duten moduz gogoeta egitea.</p> <p>1.4 Erabaki ekonomikoak modu indibidualean eta kolektiboan hartzeko garaian esku hartzen duten prozesuak ezagutzea, gizartean duten eragina aztertuz.</p>
2. konpetentzia espezifikoa
<p>2.1 Merkatuaren funtzionamendua eta merkatuan egiten diren transakzioen izaera ulertzea, ekonomia eta gizartea hobetzeko iturri gisa duten garrantziari buruz gogoeta eginez.</p> <p>2.2 Merkatuaren akatsak espiritu kritikoz aztertzea, akats horien ondorioak ebaluatuz eta izan ditzaketen soluzioei buruz hausnartuz.</p> <p>2.3 Ekonomia-politikak, sektore publikoak esku hartzeko neurri gisa, duen garrantzia onartzea, ongizate-estata mantentzeko eta sostengatzeko betetzen duen funtsezko eginkizuna baloratuz.</p> <p>2.4 Euskal berezitasun fiskalari buruzko ikerketa-lanaren bidez, Euskal Autonomia Erkidegoak zerga- eta finantzaketa-sistema propioa izatearen ondorioak baloratzea, Ekonomia Itunak Estatuko gainerako lurraldeekiko zerga- eta finantza-harremanen elementu egituratzaile gisa betetzen duen eginkizuna aitortuz.</p>
3. konpetentzia espezifikoa
<p>3.1 Ekonomiaren garapena eta hazkundera eta gizarte-ongizatea nola gertatzen diren azaltzea, errentaren fluxu zirkularrean esku hartzen duten eragile ekonomikoen interakzioa zentzu kritikoan ulertuz eta baloratuz.</p> <p>3.2 Errenta-fluxuaren ondoriozko hazkundera sortzen dituen desorekak eta onurak ezagutzea, desoreka horietarako balizko soluzio izan daitezkeen alternatibak planteatuz.</p>
4. konpetentzia espezifikoa

4.1 Finantza-sistemaren funtzionamendua ezagutzea eta ulertzea, ekonomia errealean dituen ondorioak baloratuz eta inbertsioan, aurrezkian eta finantza-produktuetan duen eragina aztertuz.

4.2 Eguneroko bizimoduan eragina duten erabaki ekonomikoak hartzerakoan, irakasgaiaren bidez eskuratutako finantza-ezagutzak erabiltzea eta aplikatzea, erantzukizunez planifikatuz eta kudeatuz, eta ezagutza horien egokitasuna eta ekonomia errealean izan ditzaketen ondorioak baloratuz.

4.3 Diru-politikaren berezko tresnak ezagutzea eta aztertzea, finantza-merkatuaren testuinguruan aplikatuz eta ikuspegi globaletik ekonomian duten eragina modu kritikoan baloratuz.

5. konpetentzia espezifikoa

5.1 Ekitatea, justizia eta jasangarritasuna sustatuko dituzten ekimenak proposatzea, egungo ekonomiak planteatzen dituen erronken eta desafioen identifikaziotik abiatuta, eta globalizazioak, ekonomia berriak eta iraultza digitalak herritarren ongizate ekonomiko eta sozialean eragiten duten eragina zentzu kritikoan aztertuz.

5.2 Egungo erronka ekonomikoak ulertzea, ingurunea modu kritikoan eta eraikitzailean aztertuz, ekonomia baldintzatzen eta eraldatzen duten elementuak identifikatuz eta erronka horiek planteatzen dituzten beharrei erantzungo dieten ekimenak sustatuz.

6. konpetentzia espezifikoa

6.1 Behar indibidualei eta kolektiboek erantzungo dieten soluzio sozioekonomikoak planteatzea, errealitate ekonomikoa ikertuz, zenbait faktore kontuan hartuz eta ekonomiaren esparruko berezko tresnak aplikatuz.

OINARRIZKO JAKINTZAK

Oinarrizko jakintzak. Ekonomia	
A. Erabaki ekonomikoak	
1.	Ekonomia, beharrak, ondasunak eta eskasia. Energia-baliabideen mendekotasunaren eta gainustiapenaren ondorioekiko sentsibilizazioa*. Gizarte-harremanen eduki ekonomikoa. Erabaki ekonomikoek hainbat sektoretan duten inpaktua ezagutzea: Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomia-sektoreen bilakaera eta horren ondoriozko desoreka sektorialak. Modelizazioa, interakzio ekonomikoak ulertzeko tresna gisa.
2.	Erabaki ekonomikoak hartzeko prozesua. Arrazionaltasuna. Aukera-kostua*. Kostu berreskuraezinak. Anlisi marjinala. Pizgarriak eta igurikapenak. Jokoen teoria. *Efizientzia. Arriskua eta ziurgabetasuna.
3.	Ekonomia-antolamendu eta ekonomia-sistemak; balorazioa eta konparazioa*.
4.	Finantza-erabakien plangintza eta kudeaketa: inbertsioa, aurrezkoa eta kontsumoa. Dirua eta transakzioak. Diruaren funtzioak eta diru-formak. Arriskua eta etekina. Bankuek ekonomian betetzen duten zereginari buruzko gogoeta kritikoa. * Finantza-produktuen funtzionamendua, hala nola maileguak, hipotekak eta horien ordezkioak*. Aseguruak.
5.	Portaeraren ekonomia. Arrazionaltasun ekonomikoaren desbideratzeak. Erabaki ekonomikoak eta etika.
6.	Errealitate ekonomikoa aztertzeko metodoak: metodo zientifikoa, modelizazioa eta esperimendu edo entsegu ekonomikoak.
B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak	
1.	Trukea eta merkatua.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna. *Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisia.
C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak	
1.	Makroekonomia. Eragile ekonomikoak eta errentaren fluxu zirkularra.* Eskari erantsia, eskaintza erantsia eta horien funtzionamendua.
2.	Hazkunde ekonomikoari eta garapenari buruzko analisi kritikoa. Hazkundearen faktoreak*. Errentaren banaketa: efizientziaren eta ekitatearen arteko erlazioa.* Garapen sozialaren adierazleak*. Ongizatea eta bizi-kalitatea.
3.	Lan-ekonomia. Lan-merkatuen funtzionamendua eta joerak. *Iraultza digitalak eta teknologikoak merkatu horretan eragindako aldaketan balorazio kritikoa. Langabezia motak. Ondorioak eta neurri zuzentzaileak. Soldata-arrakala. Euskal Autonomia Erkidegoko lan-merkatuaren berezitasuna*

4. Nazioarteko merkataritza, integrazio ekonomikoko prozesuak eta horien ondorioak. Protekzionismoa eta merkataritza askea. *Europako Diru Batasuna*

5. Finantza-sistema, haren funtzionamendua eta ondorioak*. Finantza-panoramaren bilakaera. Dirua. Diruaren tipologia eta dirua sortzeko prozesua.

D. Ekonomia-politikak

1. Ekonomia positiboa eta ekonomia normatiboa. * Estatuaren esku-hartzea eta horren justifikazioa. Ekonomia-politika eta haren ondorioak*.

2. Zerga-politika. Euskal Autonomia Erkidegoko fiskalitatea eta Ekonomia Ituna. Ongizate-estatu eta horren finantzaketa. Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu publikoak, generoaren ikuspegitik. Solidaritate-printzipioa eta zergen balio sozialaren onarpena. Defizit publikoa, zor publikoa eta horien ondorioak. Ezkutuko ekonomia*.

3. Diru-politika eta prezioen egonkortasuna. Diru-merkatuaren funtzionamendua. Inflazioa: azalpen-teoriak. Diru-politikek inflazioan, hazkunderan eta ongizatean duten ondorioak*.

E. Espainiako eta Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomiaren erronkak testuinguru globalizatuan

1. Globalizazioa: azalpen-faktoreak, aukerak eta arriskuak. Krisiaren, aukera gisa, onarpena eta balorazioa. Desberdintasunen gutxitzea/handitzea: azpigarapena. Pobrezia herrialde garatuetan: Euskal Autonomia Erkidegoaren kasua*.

2. Ekonomia berria eta iraultza digitala*. Ekonomia kolaboratiboa. Ekonomia zirkularra. Iraultza digitalak enpleguan eta errentaren banaketan duen inpaktuari buruzko irizpen kritikoak. Biztanleria aktiboa iraultza digitalaren erronketara egokitzeko estrategia.

3. Ongizate-estatuaren etorkizuna*. Pentsioen jasagarritasuna. * Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleriaren zahartzearen problematika*. Migrazio-fluxuak eta horien inplikazio sozioekonomikoak.

4. Beherakada ekonomikoari buruzko teoriak.

5. Garapen Iraunkorraren Helburuak (GIH) eta egungo erronka ekonomikoak*. Azterna eta zor ekologikoa. Tokiko kasuen azterketa: Garapenerako 2030 Agendari Euskal Autonomia Erkidegoak egiten dion ekarpena; gizarte- eta ekonomia-itunak.